

Csütörtök, 1942. április 2.

A nap 10. A nap nyerszár: 19.30 p.

DÉLVIDEK

Z O M B O R, 1942 április 1.
Csihás Benő u. 3. II. évfolyam, 72. sz.

FŐSZERKESZTŐ:
ILLÉS SÁNDOR

Előfizetés 1 óra 2.50, negyedévre 7.20 Pengő.
Levél cím: Zombor, p. f. 45. Tel. 207. Csekk. 74.050

A Szovjet kihívó magatartást tanusít Japánnal szemben

A németek Oreltől keletre kiverték állásaiból az ellenséget — Burmában végső szakaszába lépett a küzdelem, a japánok átkarolták a brit állásokat — Lázás angol tevékenység Gibraltárban — Amerika közölte Argentínával, hogy nem kap hadiaynagot, ha nem vesz részt a nyugati félgömb védelmében

A Bud. Ért. jelentése szerint a burmai csata elérte tetőfokát. A japánok nagy erővel támadnak pán-célosok támogatásával és sikerült nagy ivben átkarolni az ellenséges állásokat. A bekerítő csata leg-súlyosabb harcai az arcvonal kö-zépső részén, Brome városa körül folynak. Az angolok kétségbeesett ellenállással igyekeznek feltartóztatni a japánokat. A brit csapatok keleti szárnyát az elvágás veszélye fenyegette. Itt visszavonulóban vannak az angolok.

Berlini jelentés szerint egy japán fogságba jutott hindu altiszt elmondotta, hogy az indiai csapatok sorozatos lázadási kísérleteket tettek Burmában. Az angolok a legkimélelenebb eszközökkel igyekeznek meggátolni a hinduk mozgalmát és egy fellázadt hindu erőcsoportot megtorlasképpen megtizedeltek.

A japán császári főhadiszállás jelenté, hogy a japán haditengerészet légierői eredményes támadásokat intéztek Port Darwin ausztráliai és Port Moresby újguineai támaszpont ellen és megsemmisítették a portdarvini repülőter berendezéseit. Port Darwin-nál 16, Port Moresbynél 6 ellenséges repülőgép pusztult el.

Indiában

még folynak a kevés eredménnyel kecsgető tárgyalások. A szkih választásokat képviselői szerdán közölték Cripps-szel, hogy nem fogadják el az angol javaslatokat.

Ezzel most már a pártok többsége nyilatkozott. Valamennyi álláspont elutasítja az angol javaslatokat mostani formájukban és ellenjavaslatokkal él. A legnagyobb párt, a kongresszusi párt, memorandumot intézett Cripps-hez, amely a párt ellenjavaslatait tartalmazza. A párt álláspontját addig nem hozzák nyilvánosságra, amíg Cripps nem válaszol a memorandumra. A párt állásfoglalásának közlését Gandhira és Nehrura bizták.

A kongresszusi párt azt követeli egyebek között, hogy az ország védelmének megszervezését azonnal adják át a hinduknak.

Gandhi a brit javaslatok ügyében ismételt hosszabb megbeszélést folytatott Nehruval, míg Cripps egész sor indiai politikussal tárgyalt. Nehru, akiben az angolok legjobban bíztak igen súlyos kifogásokat emelt. Svájc jelentés szerint kifogásai két pontban foglalhatók össze: 1. A ter-

vezett törvényhozó testületben ne lehessen több befolyása a fejedelemségeknek, mint amennyi ezeket lakosságuk számaránya szerint megilleti és 2. bizták Indiát a nemzeti pártok vezetésére.

Jinnah, az indiai muzulmán liga elnöke ma együtt vacsorázik Cripps-szel, akivel tanácskozásokat folytat, majd visszautazik Allahababba. A muzulmán liga döntését péntekre várják.

Szorosan a távolkeleti kérdés komplexszumba tartozik a

Japán-Szovjet

viszony

is. A Nisi-Nisi c. japán lap angolnyelvű kiadásában cikket ír erről a témáról és hangsúlyozza, hogy Japán magatartása a Szovjet irányában kimondottan attól függ, milyen magatartást tanusít a Szovjet Tokió irányában. Moszkva jelenleg — írja a

japán lap — éppolyan kihívó politikát folytat és a megfélemlítés eszközeivel lép fel Japánnal szemben. mint azt a háboru kitörése előtt az angolok és amerikaiak tették.

Végül itt említjük meg, hogy az angolszász közvélemény és a szovjet kormány által olyan hangosan követelt második arcvonal kérdéséről Bratt ezredes, brit katonai szakértőnek — jelentik Stockholmból — az a felfogása, hogy Anglia a jelen körülmények között nem tud második arcvonalat léteviteni a Szovjet tehermentesítésére. A katonai szakértő megállapítja, hogy Franciaország nyugati partvidékén kivihetetlen a támadás, ugyanígy nem számíthatna eredményre egy olaszországi vagy balkáni angol partraszállás sem. Egyedül Norvégia volna az alkalmas terület a második arcvonal megteremtésére, erről azonban azt közli a sajtó, hogy gyors ütemben folyik az erődítési munka és a norvég partvidék egyre bevehetősebbé válik.

Német hadijelentés

A vezéri főhadiszállás szerdai hadijelentése közli, hogy a német csapatok a Donec vidékén megtörték az ellenséges erők támadását. Az arcvonal más szakaszain is meggyorsultak a szovjet csapatok támadó kísérletei.

Oreltől keletre egy német gépesített hadosztály egységei kivetették állásukból az ellenség erőt, többszáz foglyot ejtettek és 7 löveget, 65 aknavetőt és nagyszámu más fegyvert zsákmányoltak.

Az Ilmen tótól délre eső vidéken a szovjet nagy veszteségeket szenvedett a napok óta tartó elhárító harcokban. A szovjet 1500 halottat hagyott a csatatéren és sok foglyot veszített. A németek 37 gépkocsit, 18 aknavetőt és sok más anyagot zsákmányoltak. A légvédelem két szovjet gépet lelőtt, míg egy harmadikat gyalogsági fegyverekkel semmisítették meg. Az Ilmen-tótól északkeletre folytatódott a szovjet csapatok sikertelen támadása. Az ellenség a harcokban 700 halottat veszített.

Az arcvonal déli szakaszán az olasz vadászgépek saját veszteség nélkül négy szovjet gépet biztosan, kettőt valószínűleg megsemmisítettek.

Északafrikában a tengely felderítői visszaverték az ellenséges felderítő csapatok támadását. A légierők Marmarika repülőtereit, az egyiptomi partvidék célpontjait és a sivatagi utat bombázták eredményesen.

La Valetta máltai kikötő ellen éjjel nappal folyt a légitámadás. Két brit gépet megsemmisítettek.

Anglia déli partvidéke előtt légibombákkal megrongáltak egy nagy brit hajót.

Az afrikai harcok

Az olasz főhadiszállás szerdai hadijelentése közli, hogy az olasz felderítők Mechilitől keletre visszaverték az ellenség tüzéséggel támogatott páncélosainak támadását. A britek számos páncélost vesztettek: Több páncélost legénységével együtt elfogtak az olaszok.

Martuba felett a németek lelőttek két brit vadászgépet.

A Földközi tengeren olasz torpedóvető gépek elsüllyesztettek egy nagy ellenséges gőzöst, egy tengeralattjáró pedig azt jelenti, hogy egy cirkáló torpedótalálattal megrongált.

Ára 10 fillér

Kiméletlen

harcot kell indítanunk a rémhírtérjesztők ellen, akik megmetyelvezik a közhangulatot, idegességet keltenek és az a céljuk, hogy meggyengítsék a belső frontot. A rémhírtérjesztők a nemzet egységét akarják megbontani, s az ellenség szolgálatában állanak. Amíg a magyar honvéd a keleti arcvonalon küzd és vérével akarja megváltani a magyar nemzetet sokesztendő szenvedéseitől, addig alattomos módon furakodnak soraink közé a nemzet-től távol álló, magyarokkal szemben ellenségesen magatartást tanusító idegen elemek.

A magyar nemzet gigantikus küzdelme a keresztény civilizációért és a szabadságért folyik. Ez a harc csak úgy teljes, s csak úgy lehet eredményes, ha a belső arcvonal meg-ingathatatlan, egységes és erős. Ez a belső front a szebb jövő záloga és alappillére az új Európának. Ezért minden magyar kötelessége, hogy erősítse, hogy összefogással és megértéssel hozzájáruljon annak teljességéhez. Tudjuk nagyon jól, hogy minden eszme felett és minden nagy cél előtt ott ragyog az egyén álma: az otthon. Ezért az otthonért küzdenek honvédeink és ezt az otthont kell megvédeni azoknak, akik itthon maradtak. Mi délvidekiek tudjuk, hogy a nagy hivarban csak azok tudnak kitartani, akik egymás kezét fogják, akik egymást bátorítják és egymást segítik. A huszonkét eszlendőn keresztül testünket tépő vihar acélossá és erőssé tett bennünket.

Ezt az erőt kötelességünk most a nemzet szolgálatába állítani, egységünkkel, kitartásunkkal pedig példát mutatni.

ARENA MOZI
 CSÜTÖRTÖK—VASÁRNAP
 Vaszary Gábor nagysikerű vigjátéka:
Az ördög nem alszik
 Főszerepben:
 TOLNAY KLÁRI, CSORTOS GYULA,
 HAJMÁSSY MIKLÓS ÉS MIHÁLYFI BÉLA
 Pótműsor: magyar és olasz híradó

tódult be egy kis nyilvános légvédelmi óvőhelyre, amelyben mindössze 100 ember számára van hely. A zsúfolt óvőhelyen 4 ember megfulladt, többen pedig elájultak, majd később meghaltak.

A BOLGÁROK 20.000 RÓZSAFÁT ÜLTETNEK AZ OLASZ HŐSÖK SIRJÁRA
 Róma, április 1.
 A bolgár követ közölte az olasz külügyminisztériummal, hogy Bulgária az olaszok iránt érzett hálája jeléül 20.000 rózsafát ültet el az albán fronton elesett olasz hősök sírjára.

KANADA ÉS A MÁSODIK ARCIVONAL
 Amsterdam, április 1.
 Kanada katonai parancsnoka megérkezett Angliába. Kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy a kanadaiak nem követelik a második arcivonal létesítését és teljesen a szövetséges parancsnokságra bízzák, mikor találja alkalmasnak az időt az európai arcivonal megteremtésére.

NEMZETI MOZI
 TELEFON: 158.
 HÉTFŐ—CSÜTÖRTÖK
A forradalmár
 Az ifjuság és az új eszmék harca a zsarnokság és az elnyomatás ellen.
 Budapesttel egyidőben!
 Főszerepben:
 HEINRICH GEORGE, LIL DAGOVER
 Pótműsor: magyar és német híradók

ALEXANDRIÁBAN AZ ÓVŐHELYEN TOBB EMBER HALT MEG
 Kairó, április 1.
 A Német Távirati Iroda idézi az angol hírszolgálat jelentését, mely szerint Alexandriában egy néhány perces légiriadó alatt 2.000 ember

Olaszországban leszállították a legfontosabb élelmiszerek árát
 Róma, április 1.
 Mussolini legutóbbi beszédében bejelentette, hogy az olasz valuta védelmében minden intézkedést megtesznek. Az olasz kormány már hozzáfogott Mussolini programjának megvalósításához és első lépésként rendeletet hozott a legfontosabb élelmiszerek árának leszállításáról.
 A kenyér, a zsír, a liszt, rizs és más elsőrendű élelmiszerek árát jelentősen leszállították.
 Másik intézkedése a kormánynak, hogy rövidlejáratú kölcsönkötvényeket bocsát ki a lakosság takarékoságának előmozdítása érdekében. Ez már a harmadik olasz államkölcsön a háború kitörése óta.

Amerika fokozott német tengeralattjáró-akcióra számít a következő hónapokban

Lisszabon, április 1.
 Newyorkból származó hírek szerint az Egyesült Államok katonai szakértői arra számítanak, hogy a német tengeralattjárók már is nagyarányú tevékenysége a most következő időszak kedvezőbb időjárása következtében jelentősen megélnék. Hangsúlyozzák, hogy Amerikának fel kell készülnie arra, hogy a német tengeralattjárókat a jövőben az eddiginél nagyobb számban vetik harcba az amerikai partok előtt.
 King tengernagyot, az amerikai flotta parancsnokát felszólította a szenátus tengerészeti bizottsága, jelenjék meg személyesen a bizottság előtt és számoljon be arról, milyen intézkedéseket tervez a tengelyhatalmak tengeralattjárói ellen.

MEGKEZDTEK PAPAN MERÉNYLŐJÉNEK FELELŐSSÉGREVONÁSÁT
 Isztambul, április 1.
 Ankarában szerdán délelőtt fél 11-kor megkezdtek a Papan elleni merénylettel kapcsolatban felelősségre vont négy vádlott ügyének tárgyalását.

AMERIKA 98 HAJÓT VESZTETT A HÁBORU KITÖRÉSE ÓTA
 Az Egyesült Államok kormányának közlése szerint Amerika a háború kitörése óta 98 hajót veszített. Ezek közül 51 az Atlanti óceán amerikai partjai előtt pusztult el.

Burmában heves trópusi esőben folynak a harcok

Amsterdam, április 1.
 A burmai hadszíntérről érkezett jelentések szerint Rangoontól nyugatra jelentősen megélnék a harcok. Rangoontól 150 kilométernyire törtek előre a japánok és Svilo városát ostromolják, ahol angol csapatok vannak. Tungotól keletre heves trópusi esőben folynak a harcok.

LÁZAS TEVÉKENYSÉG GIBRALTÁRBAN
 A Stefani iroda tangeri tudósítója jelenti, hogy a gibraltári angol hatóságok a legszigorúbb intézkedésekkel igyekeznek meggátolni, hogy hírek szivároghassanak ki az erőd belső életéről. Gibraltárban lázas tevékenység figyelhető meg. Ugy a tengeri, mint a légi haderők katonasága állandóan gyakorlatozik. Málta felől több hajókaravánt nem küldenek Gibraltárhoz. A legutóbb elindult karavánt is visszarendelték.

Perzsia hadiüzemei a Szovjetnek dolgoznak

Adana, április 1.
 (Német Távirati Iroda) Az angolok a perzsa hadsereg egész nehéztüzérségét átadták a Szovjetnek. Valamennyi perzsa hadiüzem ugyan csak a Szovjetnek dolgozik.

A nagyvilágból
 A svájci szövetségi tanács felhatalmazta a kormányt arra, hogy a mezőgazdasági munkák idejében való elvégzése érdekében megtegyék a szükséges kényszerintézkedéseket. Ha nem lesz elegendő munkkerő, bevezetik a kötelező munkaszolgálatot.
 A dán miniszterelnök állapota egyenletesen javul.
 Curtin ausztráliai miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány nem avatkozik bele a hadviselés katonai részébe és azt teljes egészében az új főparancsnokra bízta.
 Az angol államháztartás deficitje 2 milliárd 700 millió fontsterlingre emelkedett.
 Egyiptom lábán lefoglalja az ideai gabonatermés negyötöd részét.
 Az »Algemeen Handelsblad« című holland ujság legutóbb nyilatkozott a holland munkásoknak Németországba való elhelyezéséről. Az említett lap közlése szerint Németországban jelenleg 180.000 holland munkás dolgozik nagyon jó fizetés mellett, mely keresetnek 60 százalékát családjaik részére utalhatják át, miáltal Hollandiában havonta 25 millió márká kerül a holland közösség birtokába. (MINK)

Amerika nem ad hadianyagot Argentínának, ha nem vesz részt a nyugati félteke védelmében

Lisszabon, április 1.
 Az USA Kormányja közölte Argentínával, hogy csak abban az esetben hajlandó hadianyagot szállítani, ha Argentína is részt vesz a nyugati félteke védelmében.
 Chile új elnökének beiktatásán részt vevő Argentína külügyminisztere is. Az újságírók megjelentek a miniszterelnöknél és megkérdezték, milyen kihatással lesz az argentinai választás eredménye az ország magatartására a tengelyhatalmakkal szemben. Mint ismeretes Argentína nem fogadta el azt a javaslatot, hogy valamennyi amerikai állam szakítsa meg viszonyát a tengelyhatalmakkal. A külügyminiszter azt válaszolta, hogy a választások a kormány diadalát hozták. Ez megfelelő válasz a feltejt kérdésre.

„Minden szem Pétain felé fordul“

A francia belpolitikai helyzet felé nagy figyelemmel fordul az érdeklődés, az illetékesek azonban rendkívül tartózkodóak és nem közölnek híreket. A szabad francia terület sajtója ugyancsak ilyen tartózkodó. A Párizsban megjelenő Petit Parisien hosszabb táviratot közöl Vichyből, mely szerint két hét óta megváltozott a légkör a szabad francia fővárosban és az eddigi eseménytelenséget lázas tevékenység váltotta fel. Most minden szem Pétain felé fordul — írja a párisi lap.
 Itt említjük meg, hogy Berlinben úgy a sajtó mint a hivatalos körök hűvös tartózkodást tanúsítanak a franciaországi fejleményekkel szemben.

jesztett hírt, mely szerint Braziliában japán titkos szervezet létesült. Hangsúlyozta, hogy a leglelkismeretlenebb rendőri nyomozás sem fedezte fel még csak a gyanúját sem a japán szervezkedésnek.
 Argentínában folyik a kommunisták üldözése. A kommunista célok szolgálatában álló argentin demokrata szövetséget feloszlatták, 34 vezetőjét pedig letartóztatták.
 Chilében zár alá vették a gumiabroncskészleteket.

AUSZTRÁLIA MEGTILTOTTA AZ ALKOHOLOS ITALOK BEVITELÉT
 Melbourne, április 1.
 Az ausztráliai kormány tekintettel a hajtérhiányra és a devizagazdálkodás szükségességeire megtiltotta a vishki és más alkoholos italok beszállítását. A rendelkezés folytán nagy mértékben emelkedett az alkoholos italok ára.

DÉLAMERIKAI HIREK
 Brazília közbiztonsági államtitkára erélyesen megátozta azt az angolokhoz firtásból ter-

Az OTI ingyenes nyaraltatási akciója

Az Országos Társadalombiztosító Intézet május hó 15-től, szeptember hó 25-ig kéthetes időközökben teljesen ingyenes nyaraltatásban részesíti az összes 14-18 éves fiatalok közötti tagjait a következő üdülőhelyeken: Visegrád, Leányfalu, Máriabesnyő, Fenyvesvölgy, Telkibánya, Királyhágó, Gyergyószentmiklós, Balatonlele, Balatonalmádi. A korszerűen felszerelt és legnagyobb kényelmet nyújtó üdülőtelepek vezetését az orvosokon kívül előzetesen kiképzett tisztviselők látja el olyan foglalkoztatási rendszer mellett melyben az egészségvédelmi nevelésen túlmenően főleg népjóléti és testápolási irányelvek is érvényesülnek. Ez nemcsak a gyakorlati egészségvédelem területén mutat fel majd nagyjelentőségű eredményeket, hanem az itt végzett megfigyelések és adatgyűjtések nyilvánosságra hozatalával az OTI országos érdekű népjóléti feladatokat is segít megoldani.

Az üdülőtelepeken eltöltött két hét fi-

zetéses szabadságnak felel meg minden ipari alkalmazottnál. Az 1923. évben született egyének nem részesülhetnek már gyógyüdülésben. Jelentkezésüket az üdülésre minden OTI kerületi pénztár fogad el, amely jelentkezés az erre a célra szolgáló külön jelentkezési lap kitöltésével történik.

pok alatt, mint valaha. A döntő harchoz szükséges az otthon támogatása.

Aki az ellenség hazug híreit terjeszti, aki itthon ellentéteket szít, az ellenségeinknek használ és nem érdemel kiméleletet.

— mondotta Gaskó százados érdekes, tartalmas előadásában. A sorozat következő előadását április 9-én csütörtökön tartják meg fél hét órai kezdettel. Előreláthatólag népszaporodási kérdések és a zsidóság jellemzése szerepelnek az előadás műsorán.

Bácskában minden jó magyar nemzetvédelmi szolgálatot teljesít

Nagy sikere volt a Vitézi Szék előadásának A legközelebbi előadást április 9-én tartják meg

A Vitézi Szék — mint a Délvidék már jelentette — elhatározta, hogy nemzetvédelmi tájékoztató előadásorozatot rendez abból a célból, hogy a nagyközönséget tájékoztassák az időszerű kérdésekről. A sorozat első, megnyitó előadását kedden este fél hét órai kezdettel tartották meg. A vármege, a város, a konvédség, a rendőrkapitányság, a törvényszék, járásbíró, pénzügyigazgatóság és különböző társadalmi egyesületek részéről nagyszámu előkelőség jelent meg. Ott voltak a tűzharcosok, a vitézek valamint a rendőr- és honvéd altisztek szép számban. Az előadások minden magyarnak szólnak, rendkívül fontos és érdekes kérdéseket taglalnak, ami kívánatos teszi, hogy a nagyközönség, az iparosok, kereskedők, munkások a mostaninál nagyobb számban hallgassák az előadásokat a jövőben.

Az előadást katonás pontossággal kezdték meg és így sokan kinrekedtek, akik a zombori szokásokhoz híven, elkésve érkeztek az előadásra.

A Hiszekegy elmondása után vitéz Barlay János vezérőrnagy a Vitézi Szék kapitánya üd-

vözölte a közönséget és megtartotta a sorozat első előadását. Vitéz Barlay vezérőrnagy ismertette az előadás sorozat célját és fontosságát, majd rátért a rémhírtérjesztés és suttagó propaganda veszedelmeire és hangoztatta, hogy különösen itt a Bácskában,

nemzetiségi vidéken, minden jó magyar nemzetvédelmi szolgálatot teljesít.

Minden olyan tevékenységgel, amellyel saját fajunkat erősítjük és az ellenséget gyengítjük, nemzetvédelmi szolgálatot teljesítünk. Példaképpül állította a hallgatóság elé a tűzharcosokat és a vitézeket, akik a székkapitány felhívására mindenkor egyemberként, katonás fegyellemmel teljesítik kötelességüket.

Nagymagyarország a mi templomunk — mondotta a továbbiakban a vezérőrnagy — és benne Bácska az oltár,

ahol mi mindenkor hívő lélekkel borulunk le és kérjük a magyarok Istenét, hogy óvja meg Hazánkat.

A nagyszerű előadás után, amely benyomást tett a hallgatóság körében, Gaskó Dénes százados emelkedett szólásra.

Propaganda és valóság a mai háboruban

című előadásában rámutatott arra, hogy a mai kenyérjegy világban az emberek hiszékenyek mint máskor. És csodálatosképen leginkább a rémhíreket hiszik el. Ha néhány zsidó összevásárolja Zomborban a fellelhető gyufakészletet, az átlag ember a suttagó propaganda vésszes hangjait követve meggyőződéssel vallja, hogy nincs foszforunk, nincs fánk, a magyar gyufát Németországba szállítják, egyszóval minden családját szerető embernek sürgősen el kell magát látnia néhány mázsa gyufával. Ilyen rémhírek születnek ország-szerte és a suttagó propaganda időnkénti hullámainak hitelt adnak az emberek. Az átlagember mindig jobban hisz a négy szemközt elmondott — majd minden esetben rémhíreknek, mint a nyilvánosságnak szánt közléseknek. Ha az átlagember azt hallja, hogy a moszkvai és londoni rádió hazugságait nem szabad nyilvánosan hallgatni, nyomban kész a következtetéssel: a tengely nagyon rosszul állhat a frontokon, különben mi értelme volna a tilalomnak.

Tiszta sor: el akarják titkolni a valóságot. Gaskó százados ezután számos példát hozott fel arra, milyen agyafurt módszerekkel igyekeznek az ellenséges propaganda alásni a

szembenállók morális erejét. Példákkal igazolta, hogy az angolszász és szovjet rádiók jelentései milyen távol állanak a valóságtól és London és Moszkva jelentéseiről utólag mindig kiderül, hogy valótlanok.

Amilyen nevetségesen hangzanak az ellenséges álhírek utólag, — a tények ismerte után — olyan romboló hatásuk lehetnek a hiszékeny emberek körében addig, amíg a letagadhatatlan tények meg nem mutatják, hogy valótlanok. Az angolszászoknál a nagy hang, a nagy számok és az igazságtól való tökéletes elzárkózottság helyettesíti a cselekvést. A közel három év óta tartó háború egész során így dolgoztak. Ellenségeink még mindig megfélemlítéssel, megfélemlítéssel, hazug hírekkel akarják megnyerni a háborút.

Előadása befejező részében a szovjet front eseményeire tért ki az előadó. Rámutatott arra, hogy ellentétben az ellenséges propagandával a német véderő és szövetségesei a téli hónapokban tovább örölték az ember és anyagvesztésekkel nem törődő Szovjet erejét és a következő hónapokban be fogják bizonyítani, hogy jobban felkészültek a harcra a tél köze-

Lapszemle

Igazi összefogás,

nemzeti egység kell ahhoz, hogy az egész magyar nemzet ércfalként álljon, meg ebben a sorsdöntő küzdelemben. Korra és nemre, társadalmi helyzetre való tekintet nélkül áldozatkészséggel, közösen vállalat önzetlen munkával kell a mögöttes országrészeket dolgozni mindenkinek, hogy a tűzvonalban küzdők acélos kitarással állhassák meg helyüket. A történelem sodrában elérkeztünk a totális háborúhoz. A döntő küzdelemben itthon is részt vesz a nemzet minden egyes tagja. A végső győzelem alapfeltétele odakünn a hősi áldozatkészség, itthon a fegyelmezett, áldozatos munka.

Ennek az áldozatos munkának a katonái éppen olyan hősi szolgálatot teljesítenek, mint azok, akik a harcmezőn küzdenek a hazáért. A harcoló honvédek testük épségével, életük kockázatásával védik a hazát. A munka katonái, a hadiüzemi munkások is együtt küzdenek velük, hogy a honvédek távol az országhatártól, harcolhassanak. Egyik megadja a másik a harcot, az élet, a munka lehetőségét. Egyik sem hagyhatja cserben a másikat. Ha az egyik elbukik, elbukik a másik is.

A jobb jövőért vállalni kell a nélkülözést is, ha kell! De ez nem elég. El kell némitani a rémhírtérjesztőket! Meg kell fékezni azokat, akik a nemzet megbontására törekcsenek! Le kell sújtani azokra, akik gazdasági erőink szétforgácsolásával harci és lelki erőinket akarják gyengíteni. A suttagók, a meggondolatlan fecsegők pedig menjenek ki az elfoglalt orosz területekre, hogy saját szemükkel győződhessenek meg az ottani lakosság leirhatatlan nyomorúságáról, amelybe a szovjet-rendszer taszította őket.

A külső ellenség mellett le kell számolni a belső ellenséggel is. Hinni kell a győzelemben! A bilincsbe vert Csonkagyarországot is a hit segítette át történelmének legszomorubb évtizedein. Ma már erősek vagyunk, lélekszámban, területben, gyarapodtunk. Tehát megbirkózhatunk a veszedelmekkel. A lelkileg megerősödött belső arcvonal egysége és a háboruban küzdők hősi elszántsága a legnemesebb biztosítja a végső győzelemet!

India és Egyiptom

A harmadik álláspont – A háromhatalmi egyezményen kívül – de Anglia ellen

Rohan herceg, a ritkán megszólaló, de mindig újat mondó német publicista ebben az új meglátású cikkben a nagy világpolitikai áramlatokat olyan összefüggésekre utalva világítja meg, melyekre előtte még senki sem mutatott rá.

A világpolitikai helyzet alakulása meglepő irányba fordult. Mindenki azt várta volna, hogy minél tovább húzódik a háború, minél több népet minél totálisabban von be a szembenálló szövetségi rendszerek valamelyikébe, annál világosabban rajzolódna ki a frontok, annál határozottabb körvonalakban kristályosodna ki az álláspontok. A valóságban azonban éppen az ellenkezője történt:

A nagy világszínház népekből álló közönsége mind gyakrabban találja magát szemben olyan politikai állásfoglalásokkal, melyekről a kívülálló alig tudja megállapítani, hogy valójában melyik fél javára irányulnak.

Ezt a különös problémát rendszerint a korlátolt függetlenségű népek mozgalmi vetik fel: olyan népek törekvései, melyek a tengelyhatalmakkal szembenálló szövetségi rendszer erejének gyengülését saját nemzeti céljaik érdekében szeretnék kihasználni, anélkül azonban, hogy a háromhatalmi egyezmény tagállamaihoz szükségszerűleg közeledni igyekeznének és a fasiszta—nemzetiszocialista eszmék vagy a japán álláspont iránt különös rokonszenvet tanúsítanának. Ha birtokában lennének a teljes nemzeti szabadságnak és politikai függetlenségnek, melyért most küzdeni kénytelenek, talán a szigorú értelemben vett semlegesség álláspontjára helyezkednének, jelenlegi helyzetükben azonban nem áll más választás előttük, mint hogy háború és forradalom között ingadozva közbeeső megoldást keressenek és gyakran olyan diplomáciai—katonai frontok felé tájékozódjanak, melyek nemzeti és politikai céljaikkal nem egy szer ellentétben állóknak látszanak. Itt első sorban a jelenlegi brit birodalmi politika két gyújtópontjára, Egyiptomra és Indiára kell gondolnunk és azokra a népekre, melyek politikai magatartásukban indiai és egyiptomi befolyásokhoz igazodnak.

AMIT EGYIPTOM AKAR

Különösen jellemző a Wafd-párt állásfoglalása: a szenzáció erejével ható uralomrajulása után első ténykedése az a bejelentés volt, hogy

Egyiptom változatlanul az Angliával való szövetség alapján áll,

de egyben annak a követeléseinek is kifejezést adott, hogy

Sir Oliver Lytteltonnek a londoni háborús kabinetbe való behívása után a távolkeleti miniszter helyének Kairóban belötlésénél kell maradnia.

Nahas pasa miniszterelnök elég világosan beszélt:

„Egy brit miniszternek Kairóban való állandó jelenléte nem egyeztethető össze az egyiptomi állam szuverenitásával.”

Nahas pasa annak az intranzigens egyiptomi nacionalizmusnak képviselője és vezére, melynek működése természetesen elsősorban Anglia ellen irányul, mert hiszen Anglia az egyedüli akadály annak, hogy Egyiptom állami szuverenitását gyakorolhassa és teljes nemzeti szabadságát elérhesse. Bármilyen szolidárisnak mutatja is tehát magát Egyiptom Angliával szemben, kétségtelennek lehet tartani, hogy Angliának adott politikai helyzetéből fakadó gyengeségét kihasználva,

a Wafd-párt egyetlen alkalmat sem fog elmulasztani, hogy az angol befolyást Egyiptomból lépésről-lépésre kiküszöbölje.

Az iraki zavargások és az állandó iráni válság hasonló képet mutat, azaz a különbséggel, hogy Iránban a bolsevisták azok, akik a maguk brutális módján „egész munkát” akarnak végezni és ezzel maguk ellen hívják ki a nemzeti ellenállás erőit.

Az indiai események és Csangkaisek indiai utazásának céljai és eredményei sok találgatásra és ellenmondó megítélésekre adnak alkalmat, de a helyzet alapvonalai világosak. Bose,

aki mögött milliók és milliók sorakoznak fel, ellenzékben van Gandhival, a kongresszus viszályzó vezetőjével. Azonban

akár Bose, akár Nehru fogja az elkövetkezendő indiai kibontakozás irányvonalait megszabni, Anglia számára egyik esetben

sem kedvezőek a kilátások.

Nehru is megingathatatlan nacionalista és a jelen szerint ő is elszánta magát arra, hogy a jelenlegi páratlan alkalmat az indiai szabadság javára aknázza ki. Bármelyik oldalhoz csatlakozik is, mindig Indiáért és sohasem Angliáért fog harcolni. Sir Stafford Cripps, akit Churchill most a dominiumi alkotmány magában sem sok lelkesítő hatással kecsegtető ígéréstével küldött Indiába, erről hamarosan személyes tapasztalatokból is meggyőződhet. Ha Nehru nem akarja magát annak a veszélynek kitenni, hogy a mögötte álló tömegek Bose-höz, a nép emberéhez pártolnak át, még csak afféle „személyes konzultációkba” sem bocsátkozhat bele és annál kevésbé teheti magáévá Crippsnek bizonyos „home rule”-szerű javaslaton alapuló terveit.

CSANGKAISEK IS...

Am végül Csangkaisek magatartása is kezd Anglia számára kedvezőtlen színezetet ölteni. Csangkaisek Anglia szövetsége ugyan és háborút visel Japánnal, azonban ez sem tudja vele az angol—amerikai koncesszióktól való megszabadulásra irányuló természetes kínai törekvéseket feledtetni. Évtizedes harcát az idegenek ellen vivja és így többek között a nemegyenlőség állapotát ellen is, melyben a versailles-i győzők tartják Kínát.

Vajon nem elgondolkodtató tünnet-e, Csangkaisek, Churchill és Roosevelt „szövetsége” az indiai népekhez intézett kiáltványában annak a reményének ad kifejezést, hogy Nagybritannia előbb megajándékozza Indiát a szabadsággal, „mielőtt még felmerülne a szüksége, hogy erre erővel kényszerítsék”?

A harmadik álláspont” tehát legelső sorban az angol—amerikai imperializmus és plutokrácia kizsákmányoló gyámsága ellen irányul és a háromhatalmi egyezményben tömörült államoknak minden okuk megvan arra, hogy a maguk részéről kedvezőnek minősítsék. A harmadik álláspont jegyében teljes nemzeti szabadságukért és teljes politikai, gazdasági s kulturális függetlenségükért küzdő nemzetek világmozgalma mind kézzelfoghatóbb bizonyossága annak a tételnek, melyet az angol—német meg egyezés egyik legfőbb argumentumaként német részről már a háború kitörése előtt többször kimondtak:

Az angol világbirodalmat valószínűleg szét lehet zúzni, — egyet azonban kétségtelenül nem lehet: örökkélni.

FILM

Az ördög nem alszik

ARENA:

Vaszary Gábor hatalmas sikert aratott vígjátéka. A darab meséje mindvégig a legfrappánsabb fordulatokkal köti le a néző figyelmét: Gróf Borogh Gedeon szívesen látná két utolsó rokonának egybekelését, hogy ezzel a családi vagyon szétforgácsolódás nélkül szálljon tovább örököseire. A sors azonban úgy „intézkedik”, hogy — amikor a fiatalokat ismerkedés végett a kastélyába hívja — azok már utazásuk alkalmával halálos ellenségeké válnak... Node a végén, rengeteg bonvadalom, után Gedeon bácsi végakarata mégis beteljesedik. Főszereplők: Tolnay Klára, Csontos és Mihályfi. Az Arena csütörtöktől kezdve mutatja be új műsorát a legfrissebb híradók kíséretében.

Színház

Kozma Béla verses színjátéka lesz az első szabadkai ősbemutató

A szabadkai ősbemutató tervből valóssággá lett: a szabadkai Városi Színház igazgatóságának hivatalos közlése szerint

Kozma Bélának, a Délvidék szabadkai szerkesztőjének »Afrodite» című klaszrikus tárgyú verses színjátékát első eredeti bemutatóként április hó második felében mutatja be a társulat.

Kozma Bélának nem ez az első színpadjalkotása. »Örök kísértetek» című drámáját az országos Kamaraszínház mutatta be évekkal ezelőtt nagy sikerrel vitéz Bánky Róbert, a budapesti Magyar Színház mostani igazgatójának rendezésében, »Zoltán» című hangjátéka Hegedüs Tibor, a Vígyszínház főrendezőjének beállításában többször szerepelt a rádió műsorán és pesti színpadokon bemutatásra került egyfelvonásosai közül is többnek előadását közvetítette a rádió. Elfogadott darabja van a Madách Színháznál is amelynek bemutatójára alighnem még ebben az évadban sor kerül. Mint katoná, az első bevonuló csapatokkal tavaly husvétkor jött a Bácskába, amelynek felszabadításában fegyveresen résztvett és a harcokban többszörösen kitüntette magát. Hirlapi cikkeit, verseit, regényeit már ismeri a délvidéki közönség, amely előtt most rövidesen, mint színpadi szerző is bemutatkozik.

Az eredeti bemutatóval kapcsolatban az ötlet fölvetője:

KÖSZEGI GÉZA

színgazgató a következőket mondta:

— Az első eredeti bemutató kitézése korántsem jelenti ennek a »pályázaton kívüli pályázat»-nak a lezárását, annál kevésbé, mert még egyre érkeznek hozzánk kész darabok és ötletek, amelyek közül máris többet találtunk alkalmasnak a kivitelezésre. Az eddig beérkezett anyagot most bírálják el a lektorok felkért irodalmi személyiségek, az eredménytől szintén a sajtó nyilvánossága előtt fogok beszámolni. Mint érdekességet említem meg, hogy éppen ma állapodtam meg két ismert délvidéki íróval, akik operettszöveget írnak, zeneszerzőről majd én gondoskodom.

— Ami Kozma Béla darabját illeti, abban az a legérdekesebb, hogy az író maga egyáltalán nem gondolt ennek a darabjának színrehozatalára. Eredetileg egy mai millióban játszódó vígjátékáról tárgyaltunk, közben Pesten járva, egészen véletlenül hallottam irodalmi körökben arról a darabjáról, amelyet a Magyar Tudományos Akadémia mint költői művet a Kazinczy-díjjal jutalmazott. Bizonyos vagyok benne, hogy ennek a minden magasrendű irodalmi értéke mellett teljesen színszerű alkotásnak szabadkai bemutatójára a fővárosi irodalmi és művész-körök is fel fognak figyelni. A színház áldozatkész bőkezűséggel új díszleteket terveztet a darabhoz és arra törekszünk, hogy külsőségekben is színpompás keretbe foglaljuk a költő mondanivalóját.

Monokj Mária

Bácskának és Délbaranyának életfontosságú érdekei fűződnek a bezdáni Duna-hid felépítéséhez

A zombori Baross az országos szövetség elnökének támogatását memorandumban kérte — Ha szüksége mutatkozik, mostreküldöttség megy Budapestre a hidépítés ügyében

A Délvidék annak idején részletesen beszámolt arról, hogy a Baross Szövetség Zombor és Vidéke fiókja a múlt év őszén akciót indított annak érdekében, hogy Bezdánál építsenek dunai hidat, amely Bácskát Délbaranyával összeköli. Az akció annak idején nagy visszhangra talált és úgy Bácska, mint Délbaranya népe a legnagyobb örömmel üdvözölte az életrevaló kezdeményezést. A hid megépítésének hiva dr. Deák Leó főispán és a bácskai országgyűlési képviselők is, akik szívvvel lélekkel támogatják a terv megvalósítását.

A zombori Baross most memorandumot intézett Hovszky János kormányfőtanácsos, országgyűlési képviselőhöz, a Baross országos elnökéhez és kéri, hogy illetékes helyen szorgalmazza a terv megvalósítását.

A Baross szövetség a következőkkel indokolja a bezdáni dunai hid megépítésének szükségességét:

DÉLBARANYA ZOMBOR FELÉ GRAVITÁL

A volt jugoszláv állam megszűnésével és független Horvátország megalakításával a felrobbantott és a mai napig is romokban heverő gombosi dunai hid elvesztette teljesen minden jelentőségét úgy nemzetgazdasági mint hadászati szempontból. Annak felépítése semmi előnyt nem jelentene Bácska gazdasági szempontjából. Tehát előállt az az eset, hogy a gazdag Bácska középső és déli része a Dunántulon lévő területekkel nincsen közvetlen kapcsolatban hanem Bácskának csak északi talán a leszegényebb része Baján keresztül van közvetlenül összekötve a dunántuli területekkel.

Délbaranya megye gabona, bor és gyümölcs termő vidéke a kiépített uthalózati hálózat következtében minden tekintetben Bácska nyugati területére gravitál így első sorban Zomborba. Itt helyezte el a lakosság bor és gyümölcs feleslegét valamint más mezőgazdasági és állati terméket.

Bácskában szerezte be tulnyomó részben a szükséges ipari, kereskedelmi, vegyi és közszükségleti cikkeket.

Baranya megye jelenleg Horvátországgal határos drávasamenti részének új piacokat kell biztosítani ez pedig csak Bácska nyugati vidéke elsősorban Zombor, mint megyei székhely lehet. Pécs városa távol van a vidéktől s annak megközelítése körülményes és költséges.

A jól kiépített uthalózati hálózat, mely Zomborban fut össze Bácska e vidékéről és városunkon keresztül vezetve a Dunán Bezdán—Kiskőszeg községeket összekötve a legfontosabb átkelési pontot képezi a Dunán annak egész délvidéki szakaszán.

VASUTVONALAT A DUNAIG

Zombor vasuti csomópont. Részben a fővonal, részben a helyi érdekű vasuti vonalak kiépítésével hét irányból fut a Délvidék minden részéből a vasut hálózat itt fut össze. A Zombor—Bezdán—Bajai vasut vonal, amely 6 km.-re közelíti meg a Dunát Bezdán községnél, lehetővé teszi azt, hogy egy 6 km. hosszú szárnyvasut kiépítésével a Dunáig, bekapcsolná Bácska sűrű vasut hálózatát a Kiskőszeg—Baranyavári vasutvonal segítségével elsősorban a Dunántul vasut hálózatába, másodsorban pedig, közvetlen vasut összeköttetés létesülne a Kiskőszeg—Baranyavári vonalon Eszékkel és Eszéken mint vasuti csomóponton keresztül egész Horvátország keleti (Szerémség és Szlavónia) délkeleti (Bosznia és Hercegovina) és déli részével (Dalmácia). A világhírű szlavonai fa és fatermék, a híres boszniai szilva stb. behozatal szempontjából is nagy jelentőséggel bírna. Nagy jelentőséggel bírna Bácska ellátása szempontjából a pécsi szén, a beremendi és nagyharsányi cement és mész és Pécs város ipari termékeit illetőleg.

A Ferenc csatorna itt torkollik a Dunába, összekötve a Tiszát a Dunával és átszelve kö-

zép Bácska leggazdagabb nagyközségeit és ipari központjait és gabona termő vidékét. Nemzetgazdasági szempontból minden vitát kizár ennek óriási jelentősége.

A Duna szélessége Bezdánál cca 450 m. a baranyai oldalon Kiskőszeg községgel. Ugy a bácskai mint a baranyai oldalon semmiféle árterület nincsen, amely megnehezítené, úgy a hid megépítését mint az esetleges vasutvonal

Befejeződött Zomborban a Légóltalmi Liga oktatóképző tanfolyama

A Légóltalmi Liga oktatóképző tanfolyama most ért véget. A tanfolyamon 58 hallgató vett részt. A tanfolyam befejezése alkalmával Pintér Ferenc vezérőrnagy intézett beszédet a hallgatókhoz. Cserta Péter dr. polgármester megköszönte a vezérezredeknek a város lakossága érdekében kifejtett munkásságát és Horler Ferenc kiképző tisztnek, honvédszázadosnak a fáradtságot nem ismerő törekvését. A hallgatók közül Rill Margit és dr. Ersek Ervin mondott köszönetet. Ezután Pintér vezérezredek megható szavak kíséretében adta át az 58 hallgatónak az oklevelet.

Ez a munka a legrövidebb időn belül a legszebb eredményt hozta. A cél szent és hazafiúi kötelesség: a nemzet, a haza, a család védelme és oltalmazása az ellenség alattomos támadása ellen.

Oklevelet a következők kaptak: Bazler Istvánné, dr. Berta Lajos vm. aljegyző, Blazsanik Endre, Bodó Mátyás, Bosnyák István tisztviselő, Bosznai József tanító, Cseh László tanár, dr. Cserta Péterné, Csuhás Károly tisztv. Czibur Géza városi főmérnök, Dederá Klára tisztv. Eszes Irma tanárnő, dr. Ersek Ervin városi fogalmazó

TAVASZI DIVATUJDONSÁGOK NAGY VÁLASZTÉKBAN

Cégt. Zsigmond Vilmos
Zombor Petőfi u. 8. Bizalom-tag

kivezetését Bezdán község állomásától a Dunáig.

Az idegen megszálló hatalom mint vámháttár állomást korszerűen kiépítette. Magas töltésű nagyszerű alapzattal megépített köves ut vezet a volt vámkikötőig. A legkorszerűbb vámpalota és vámraktár valamint kikötőt építettek közvetlenül a felszabadulás előtt.

Mint értesülünk, ha ennek szüksége mutatkozik a Baross szövetség mostreküldöttséget küld Budapestre a bezdáni dunahid ügyében.

dr. Fehér Jolán tanárnő, Fenyvesi Anna tanárnő, Fónagy Ernő szmv. főnök, Galacz Győző tisztv. Gonszky Mária, Glavaski Mladen, Gömbös András tanítók, Görbe Imre és Gróf Imre tanár, Gyenge János pu. vigyázó, dr. Halmi Miklós tanár. P. Hippich Henrik T. P. Holló András J. főtisztelendő páter, Jankovits Gézané, Kati Richárd tisztv. Lakatos Tihamér tanító, dr. Lakos Sándor tanár, Maurits János műszaki tisztviselő, Mandler József és Mérey István tisztv. Neupert Sebestyén tanító, ifj. Patarosics Mihály tisztv. Piller Istvánné, Raics Imre tisztv. Rédey Tibor tisztv. dr. Rill Antalné, Rill Margit, Schrek János, Schwarz Dénes, Sturz Béla tanár, Sulyok József és Suszter Nándor tisztv. Teofánovics Emil igazgató, Timár Vendel tanító, Vakos Mária apáca, Vavra László tisztv. Vikár István tanár, Vörös László tisztv. Vuics István tanár, Zahoray József tisztv. Zsáka Miklós tisztv. Kovács Géza és Lukács Ferenc tanár és dr. Papp Imre vm. aljegyző.

A szép ünnepség a Himnusz eléneklésével ért véget.

Kettős gyilkossággal vádolnak egy kiskőszegi napszámost

aki mint jugoszláv csendőr borzalmas rémtetteket követett el

Pécsről jelentik: A kiskőszegi csendőrség őrizetbe vette és a pécsi kir. ügyészség fogházába kísérte Zsakics János volt szerb csendőrt, kiskőszegi napszámost kettős gyilkosság gyanúja miatt. A lefolytatott nyomozás adatai szerint Zsakics 1925 februárjában halálra kinezta Kresz János bezedeki lakost, aki utlevél nélkül átszökött a határon és a szerb granicsárok elfogták. Hasonló sorsra jutott 1926 áprilisban Budacs Pál pécsi géplakatos is, aki szintén átszökött a határon. Tanuyvallomások szerint Zsakics és társai ugyancsak 1926-ban úgy megverték Erős Ferenc darázi zenészt, hogy az belehalt sérüléseibe. 1927-ben Zsakicsot, mert egy ártatlanul őrizetbe vett sokác nő ellen merényletet követett el, a szerb csendőrség kötelékéből kizárták és 8 évi fegyházra ítélték. Bűn

tetése kitöltése után Zsakics visszamerészkedett Kiskőszegre, ahol azonban utolérte végzete, felismerték és felfelmentették. A súlyos vádakkal szemben Zsakics körömszakadtáig tagad, de dr. Varga József kir. vizsgálóbíró a terhelő tanuyvallomások alapján előzetes letartóztatásba helyezte.

Elítéltek egy árdrágitó hódtsági gyógyszerész

A zombori törvényszék uzoratanácsa Krausz Ferenc hódtsági gyógyszerészt vonta felelősségre, aki ellen az volt a vád, hogy a gyógyszerek árát drágitotta. A bíróság bűnösnek találta és háromhavi fegyházbüntetésre, ezer pengő pénzbüntetésre, három évi hivatalvesztésre valamint a ítéletnek a »Délvidék«-ben való közzétételére ítélte.

A husvétii szám részére szombat reggel 9 óráig vesz fel hirdetéseket a Délvidék kiadóhivatala.

KÖZGAZDASÁG

Amerika az infláció szélén

Viharos kereslettel párosult áruhiány, emelkedő árak és növekvő munkabérek: ez már semmiféle körülírással sem leplezhető inflációs folyamat és ha nem sikerül megállást parancsolni neki, menthetetlenül a gazdasági és szociális anarchia örvényébe torkollik. Az Egyesült Államokból érkező hírek bőséges adatokkal szolgálnak arra, hogy ez a folyamat a kimeríthetetlen gazdagság országában rohamléptekkel halad előre és eddig a megfékezésére irányuló próbálkozások egyikét sem koronázta siker. A hadiipari termelés erőfeszítései a polgári fogyasztók piacán önként értetődőleg áruhiányra vezet és erre a közönség még a legfegyelmettebb országokban is ideges eredetű vásárlási lázzal szokott válaszolni, ez tehát még a háborús gazdasági élet természetes tünete, melyet nem kell feltétlenül kóros jelenségnek minősíteni. Veszedelmessé csak akkor válik a helyzet, amikor a kereslet túltengése általános áremelkedést von maga után. Olyan államban, mely a kormányzatot bőven felruházta hatalmi eszközökkel és ahol az államhatalom él is ezekkel az eszközökkel, a külső gazdasági szükség-szerűséggel nem magyarázható áremelkedés a gazdasági élet belső szervezetlenségének a jele és ez magában is elegendő ahhoz, hogy az összeomlás rémét fesse a falra.

Az amerikai munkaügyi minisztérium közlése szerint

a nagykereskedelmi árindex március elején a múlt év megfelelő időszakához képest 124-ről 169-re emelkedett, az emelkedés tehát egy év alatt 27 százalékot tesz ki.

Az élelmiszerárak indexe ugyanezen idő alatt 120-ról 183-ra, azaz 35 százalékkal szökött fel.

Egy másik washingtoni jelentés szerint a lét-fenntartási költségek csupán február havában is 15 százalékkal emelkedtek, az áremelkedési tendencia tehát maga is emelkedőben van. Ez a jelenség arra vall, hogy a kormány árrögzítési rendeletei nyilván kellő ellenőrzés és megfelelő szankciók hiányában nem érték el a kívánt hatást. Ezt mutatja a nagy ipari városokban hihetetlenül elburjánzott lakbérzorsa is. Kihasználva azt a körülményt, hogy az állandóan terjeszkedő hadiipar hatalmas tömegeket vonzott az ipari gócpontokra, a háztulajdonosok a lakbérögzítési rendeletekkel mit sem törődve horribilis mértékben felemelték a lakbéréket, úgy hogy egyes városokban olyan jelenetek játszódtak le, melyek a rendőrség közbelépését tették szükségessé, a termelést veszélyeztető visszásságok előtt végül a kormány sem hunyhatott szemet és Henderson árkormánybiztos kénytelen volt a 12 legnagyobb amerikai iparváros háztulajdonosait most már a legdrasztikusabb rendszabályok kilátásba helyezésével felszólítani, hogy hatvan napon belül ismét szállítsák le a házbéreket az árrögzítési rendeletnek megfelelő színvonalra. A kormány ezek szerint új rendeleteket hoz csak azért, hogy egy régebbi rendeletnek érvényt szerezzen: olyan eljárás, mely szinte nyílt beismerése a hűnös mulasztásnak és azt a látszatot kelti, mintha a hatóságok eddig maguk sem vették volna komolyan rendeleteiket.

A MUNKABÉRPOLITIKA

Ugyanez a komolytalanság és erélytelenség jellemzi az amerikai munkabérpolitikát is. A sok gazdasági érdekeltséggel és belpolitikai megkötöttséggel terhelt kormány munkabérendeleteinek sem tudott érvényt szerezni és az 1941. áprilisában kibocsátott árrögzítési törvényre a munkavállalók erős munkabéremelési mozgalommal válaszoltak, mely egyes hadiipari üzemekben ma már a „Minden nap egy dollárral többet” jelszóval dolgozik. Ha a kormány megvalósítja a tervezett 10 órás munkanapot, ennek a veszedelmes fejlődésnek sulya természetesen egy-csapásra ugyszólván meghatározódik.

Az állandóan folyamatban lévő ár- és munkabéremelkedés veszélyeivel természetesen maguk az amerikai gazdasági körök is tisztában vannak és az Egyesült Államok sajtója minden

ékezősúlyát latbavetve igyekszik kiszinezni az árak és munkabérek versenyének szükségszerű következményeit. „A sok pénz és kevés áru — írja a „Newyork Post” — háborus időben, mint-hogy a magáncélokra szolgáló fogyasztás mindig jobban visszafejlődik, inflációt jelent.

A jelszavak könnyen gyújtóbombákká válhatnak, melyek az egész gazdasági életet lángba boríthatják.

Tisztában kell azzal lennünk, hová vezet minden tettünk.”

A munkásság azonban ma Amerikában nagybatalom és nagyon kérdéses, hogy ezek a rábeszélő szövegek elérhetik-e a kívánt hatást. Nelson termelésügyi miniszter csak a minap szólította fel az amerikai rádióban a munkaadókat, hogy a munkavállalókkal alakítsanak közös üzemi bizottságokat, vagyis

az üzemek vezetésében ezentúl a munkásoknak is lesz határozati joguk. Ez az engedmény, mellyel Angliát követi Amerika, kétségtelenül alkalmas arra, hogy az Egyesült Államok boisevista szövetségését kielégítse, a folyton újabb munkabéremelések után áhitózó munkásság étvágát azon-

ban aligha fogja csillapítani.

Am ha a kényszerítő körülmények sulya alatt sikerülne is az ár- és béremelésnek gátat szabnia, a kormány pénzügyi politikájával maga is az infláció szálláscsinálója. Elég csak rámutatni a kincstári hivatal megbízásából a képviselőház nyersanyagbeszerzési bizottságának elnöke, Doughton részéről benyújtott törvényjavaslataira, mely az államadóságek törvényes határának 125 milliárd dollárra való felemelését kívánja. Az amerikai sajtó szerint a 65 milliárdos szövetségi adóságek az eddigi törvényes határt majdnem elérik, a Doughton-féle terv tehát azt jelenti, hogy

az amerikai pénzügyi kormányzat az államadóságek megkészszerződésére akar felkészülni.

Hogy ez a keret nem is fog hosszú ideig kitöltellenül maradni, mutatja Henderson árkormánybiztos nyilatkozata, aki számol azzal, hogy

a hadiipari termelés kiadásainak hatalmas megnövekedése már ebben az évben is több, mint 50 milliárd dollárt fog felemészteni.

Ezeknek az adatoknak megvilágításában Henderson árkormánybiztos jóslatát mely szerint

Amerika népének el kell készülnie az infláció néhány hónapon belül való beköszönésére és az általános életszínvonal 1943-ig az 1932. évi szint alá süllyed,

nem szabad alaptalan borulatlásnak, vagy pusztán a veszélyre utaló fenyegetésnek minősíteni Amerika valóban az infláció küszöbén áll.

(dr. n. l.)

A LEGÚJABB EREDETI HÜCKEL-KALAPOK

Zomborban csakis „Banania” BRANDT ISTVAN Petöfi u. 6., kaphatók Nagy választék a legolcsóbbtól a legfinomabb kalapok- és sapkákban. Bizalom tag!

Igy lett Anglia a világ kau-csukdiktátora

1876-ban történt, egy szürke októberi napon. Henry Wickman-Arkins, a braziliai angol farmer, akinek érdeklődése nem terjedt túl néhány ezer holdas bérlete határain, levelet kapott. Magában véve nem rendkívüli esemény, ha Wickman ur farmján nem is volt mindennapi vendég a levél hordó küldönc, ez alkalommal azonban angol ember volt a küldönc, egyenesen Londonból. Wickman ur nem akart hinnie szemének, de végül mégis csak hinnie kellett a kézzelfogható valóságnak: levelet kapott az angol kormánytól. Ha a tény már maga is mesebeillő volt, még meglepőbb volt a levél tartalma: a londoni gazdasági miniszterium a névtelen braziliai farmert száraz tárgyilagossággal egyszerűen lopásra szólította fel.

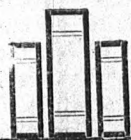
Az angol királyi kormány — szökt a levél — tudomást szerzett arról, hogy Wickman-Arkins ur kísérleti ültetvényein kaucsuktermeléssel is foglalkozik, tehát kaucsukszakembernek számít és így lehetetlőleg tudomása van az ugynevezett hevea-magok e rendkívül fontos nyersanyag szempontjából való jelentőségéről is. Sajnos e magvakat nem lehet Braziliából megrendelni, mivel az ország kormánya a hevea-mag kivitelét semmi körülmények között sem hajlandó engedélyezni és hatóságait utasította, hogy minden esetleges csempészési kísérletet kiméletlenül akadályozzanak meg. Ezeknek a tényeknek birtokában az angol királyi kormány jónak látta, hogy Mr. Wickmanhez olyan megbízással forduljon, melynek végrehajtásával olyan szolgálatot tehet hazájának, amilyen a világtörténelemben eddig csak ritkán jutott angolnak osztályrészül.

Wickman nem sokat töprengött: Angliának szüksége volt hevea-magokra. Anglia a Maláj-félszigeten, Holland-Indiában és Afrikában kaucsukültetvényeket akart létesíteni: Anglia meg akarta magának a világ kaucsukdiktátorságát szerezni és a sors különös játékából éppen őrá, Mr. Wickmanre várt a szerep, hogy a nagy

terv utját egyengesse. És Wickman ur elvállalta a megbízást.

A parái brazil vámhivatalnokok kissé csodálkoztak, hogy régi ismerősük Mister Wickman hirtelen nagyobb szabású orchideamagszállítmányokat indított utnak Liverpoolba, de mit tehettek egyebet, belenyugodtak. A feladott zsákok csakugyan orchidea magvakat tartalmaztak, ennek kivitele pedig bárkinek szabadságában volt. Már öt hónap óta élvezték a derék hatóságok azt a jogot, hogy az angol farmer küldeményeit ellenőrizhessék, amikor 1877 március közepén Wickman hirtelen bejelentette, hogy az utolsó szállítmányt személyesen akarja utján elkísérni. Abban, hogy ez alkalommal nem braziliai hajókra, hanem az angol »Wellington» gőzökre esett a választás, a jámbor hivatalnokok nem láttak semmi különöset és az sem tűnt fel nekik, hogy a »Wellington» matrózai revolvertáskát viselnek oldalukon. Már március 19-én Wickman mint mindig most is átadta a hivatalnokoknak a két előírásos próbászakot és vidám mosollyal fellépett a »Wellington» fedélzetére, ahol már mozgalmas élet folyt. A braziliaiak hamar felfedezték ugyan, hogy a próbászakok orchidea helyett hevea-magokat tartalmaztak, azonban már elkéstek. A »Wellington» felhuzott hiddal indulóban, fedélzetén Wickman rakományával. Éktelen dühbel rántották elő a rászédett hivatalnokok pisztolyait, de karjuk hamar lehanyatlott: a fedélzetről 12 marcona matróz kezében 12 revolvercső ásitott rájuk, tizenkettő pedig sokkal több, a négyenél.

Wickman a 66000 hevea-maggal sérteletlenül megérkezett Angliába. Ez a 66000 mag Kew Gardens üvegházába, innen a Maláj-félszigetre került és belőlük nőtt ki Nagybritannia kaucsuk-diktátorsága. Ennek a diktaturának megalapítója pedig, a braziliai rablókaland hőse megkapta a sir címet. Az angol kormány nem volt hálátlan Wickman urral szemben. (MN)

KÖNYV

Erdély magyar egyeteme

Ez a díszes, albumszerű könyv, amely most jelent meg Kolozsvárott, az Erdélyi Tudományos Intézet kiadásában, az erdélyi egyetemi gondolat és a Ferenc József Tudományegyetem története. Páratlanul gazdag a tartalma, amely szövegben és képen világosan és plasztikusan mondja el: milyen ősi gyökerei vannak Erdélyben a kultúrának, milyen régi a művelődés, mily gazdag a tudományos élet és az egyetemi gondolatnak mekkora a múltja. Szébbnél szébb képek, régi arcok, oklevelek, ereklyék néznek ránk a gyönyörű könyv lapjairól. A szövegrészt Kormányzónk beszéde nyitja meg, amelyet az újjászervezet kolozsvári egyetem megnyitására, 1940 október 24-én mondott, Hóman Bálint válaszó és közoktatásügyi miniszter ünnepi szavait, Bartók György rector magnificus megnyitói beszédét olvassuk és más üdvözítő szavakat. Bisztray Gyula az erdélyi tudományos életet és gondolatot ismerteti, Szabó T. Attila az Erdélyi Muzeumegyesület történetéről, Maklári László a kolozsvári egyetem történetéről beszél, majd Mátyás László tanulmánya következik a kolozsvári egyetem és az európai tudományosság viszonyáról, György Lajosné az erdélyi könyvtárügyről és az Erdélyi Egyetemi Könyvtárról, Szabó T. Attiláné a Ferenc József tudományegyetem építkezésének történetéről. Rudai Rezső a Ferenc József tudományegyetem diákjóléti munkájáról ír, Gálfi László pedig arról a hatásról, amelyet az erdélyi tudományosság és a kolozsvári egyetem a román tudományra tett. Sorra következnek ezután különböző érdekes közlemények — közöttük Biró Sándorné a kolozsvári egyetem napjairól a román uralom alatt! — és Szily Kálmán ál-

A Délvidék német nyelvtanfolyama

Irja: Dr. Végh Zoltánné középiskolai okl. tanár.

Danke schön, wir nehmen kein Trinkgeld, es ist eingerechnet. Wie kommen Sie besser aus? Bei dem alten Trinkgeldsystem sind wir auch keine Millionäre geworden. Sie würden es verdienen, sehr er-müdender Beruf und das Durchwachen der Nächte ist sehr ungesund. Tags schläft man doch nicht. Und viele von uns verkommen dabei.

Köszönöm szépen, nem fogadunk el borralalót, be van számítva. Hogy jönnek ki jobban? A régi borralaló rendszer mellett sem lettünk milliomosok.

Megérdemelnék, nagyon fárasztó foglalkozás és az éjszakák átvirrasztása nagyon egészségtelen. Nappal mégsem alszik az ember. És így sokan közülünk elzül- lennek.

Szószedet

das Hirn, -s, -e
der Pils, -es, -e
das Herzklopfen, -s
der Bohnenkaffee

velő, agyvelő
gomba
szívdobogás
babbkáv

tags
das Durchwachen, -s
verkommen

nappal -
virrasztás
elzülenni

Dr. VÉGHÉNE eddig megjelent nyelvkönyvei: „Igy tanulok angolul” és „Igy tanulok németül”. első kötet kapható Dr. Véghné Nyelviskolájában: Budapest, Endresz tér 6 és minden könyvkereskedésben.

A Ferenc Csatornai Strand fürdő, zombori vezetősége.

bérbe adja

A FURDŐIDÉNY TARTAMÁRA 1942. MÁJUS 15-TŐL, SZEPTEMBER 15-IG TERJEDŐ IDŐRE

de egymásután következő több évre is
a strandon lévő vendéglő helyiséget

Ajánlatok zárt borítékban: Dr. Müller János ügyvédi irodájába, Zombor Zrínyi utca külső legkésőbb 1942. április 15-ig.

lamtűkár zárószava. Okmányok érdekes és tanulságos szövegét is találjuk ebben a díszes és értékes albumban, amely közli Erdély művelődéstörténeti térképét is. A szerkesztők Bisztray Gyula, Szabó T. Attila és Tamás Lajos rendkívüli nagy és értékes munkát végeztek, mikor nemcsak a kolozsvári egyetem történetének minden részét derítették fel, hanem azokat a forrá-

sokat is ismertetik, amelyekből az erdélyi egyetem a maga hagyományait kapta: Erdély ősi magyar kulturáját, Erdély régi tudományos életét. A díszes és gazdag tartalmu könyv stílusos címlapját Végh Gusztáv tervezte.

Órák, ékszer,

disztárgy, evőeszköz, fali-, éb-resztő órák, nemes ólomkristály vázát, szervizeket, karikagyűrűt, nászajándékot a saját érdekében

Scheurer Gáspár

órás és ékszerésznél vegyen ZOMBORBAN, mert szépet, jót, legolcsóbbat, szabott áron, csak is SCHEURERNÉL vásárolhat.

Nagy raktár! Nagy választék! Olcsó árak!

A rejtélyes talizmán (20)

IRTA: CLEM YORE

— Ole bárjában fogok lézengeni. De olyan árat kell megállapítania, amelyet képes vagyok megfizetni, mert különben nem állhatok kötel-nek.

— Nem vagyok uzsorás. Nem akarok többet, mint ami kárpótol azért az időért, amelyet azzal vesztettem el, hogy idejöttem. Menjünk Dermot.

Papin megérintette Jim kariat.

— Uram, — mondta udvariasan — kevéssel ezelőtt Papinnak nem volt sok pénze. De most ren-den van. Száz dollárt adok magának arany-porban azért a tárgyért, amely a nyakában függ.

— Nagyon sajnálom, Papin ur, de nem te-hetem, mert ez az egyetlen dolog, ami atvám-ról rám maradt és ami reá emlékeztet. Viszont-látásra, Jaques, Gyere, Füstös.

Érdekes látvány volt Papin arca, amint a farkaskutya Jim után indult és nyugodtan kö-vette a gazdáját és Touhey Mike-et az étte-rembe.

Papin érthetetlen dolgokat mormogva eltá-vozott a csoportból és egy favázás házakból ál-ló épületről felé indult. Baptiste az étte-remből kijött meglátta a félvért és követte.

Később, amikor Jim és Touhey elvégezték a vacsorájukat, Baptiste odajött az asztalukhoz s így szólt:

— Gazdám, valami nagyon feltűnt nekem a himlőhelyes Papin viselkedésében. Kevéssel előbb nagyon izgatottan berohant az étterem-be, odament a bár tulajdonosához, beszélt vele, mire ez egy aranyat tartalmazó zacskót adott át neki, amivel Papin önhöz rohant. Azután láttam, hogy amikor az uraktól elvált, a kutyaért ment. Felszerszámozta a szaniát és eltűnt.

— Hová? — kérdezte Touhey.

— A völgy felé, amerre a posta jár.

Touhey Jimre nézett kérdő pillantással és Jim így szólt:

— Azt hiszem, hogy valakire emlékeztem őt.

— Nem hiszem. Nem elég öreg ehhez. In-kább azt hiszem, hogy kijózanodott és nincs ked-ve olyan helyen időzni, ahol verést kapott.

— De ez a talizmán? — kérdezte Jim és meg-fogta az arany emléktárgyat.

— Ez nem lepelt meg engem, fiam. Az ilven félvér képes arra, hogy az egész téli keresmé-nyét odaadja ilyen ékszerféle tárgyért. Ne törje a fejét a himlőhelyes Papinon. Azt hiszem, hogy utoljára láttuk.

— Ezt nem hiszem, — mondta Baptiste. — ez a fickó olyan dühös volt, mint a hiuz, ami-kor velem beszélt. Láttam, hogy valamit tervez a gazdám ellen. Ismerem a fajtáját. Már nem is volt részeg, hanem élesen gondolkodott va-lamin, amit nekem nem árult el.

Jim Füstösnek egy darab hust dobott oda. Touhey így szólt:

— Baptiste, ha evett, menjen át a házam-hoz, amelyik a kovács műhelye mögött van és maradjon ott éjszakára a szolgálammal, Joe Wil-lievel. En erre az éjszakára itt maradok a gaz-dájánál és kártvázni fogok vele.

Jim bólintott a hozzájárulása jeléül.

— Ott a táncteremben van egy sárgahaju svéd leány Saint Paulból, Minnesota államból. Ez a leány jobban tud franciául, mint jó magam. Elmegegyek oda, hogy táncoljak vele egyet. Négy vagy öt óra hosszat fogunk mulatni, leitatom Joe Williet és hazaviszem, lefektetem.

— Jó banda lesz, — mondta Touhey ne-veve — Joe Willienek különös tehetsége van az iváshoz. Azt hiszem, hogy valahol meg van lékelve, mert még sohasem láttam egy, hogy te-le lett volna az itallal. Mondja meg neki, hogy hol alszom az éjjel, mert különben nyugtalan-kodnék.

Jim még valami ételt csomagoltatott be Füstös számára és azután Touheyvel elindultak. Jim a házikóhoz ment, Touhey pedig felke-reste Menefee Billyt.

Egy órával később az öreg már Jimnél volt.

— Megegyeztünk Billyvel — mondta — és pár nap múlva elindulhatunk innen. Amíg a csizmámat levetem, élesse fel a tüzet. Ma éjjel ki kell tartania. Egy pakli kártvát hoztam.

Négy nappal később, csaknem ugyanabban az órában indultak el, Jim és Touhey, Baptiste

és Joe Willie három szánnal Dutchman's Creek-ből, amikor Papin Jaques a kutyaát a Procupine folyó déli partján egy indián falu felé irányít-ta.

Papin ott azonnal halk, gyors tárgyalást kez-dett Kon-It'l-el, a törzsfőnökkel, az indiának keményen pattogó nyelvén.

A törzsfőnök egy ideig mozdulatlanul hall-gatta, de amikor Papin azt mondta, hogy „an-nyira hasonlít Senatinhoz, mint egyik bogvó a másikhöz”, Kon-It'l feléje fordult, megrögt s az-után élesen kérdezte:

— De vörös volt a haja?

— Vörös. És szarvasbőr szíjon a hollót áb-rázoló talizmán volt a nyakán. Aranyból van, mint az a másik.

Apróhirdetések

Kelmefestő és vegy-tisztító segédet kere-sek. Cim a kiadóban. a-1474

Egy szoba konvhas lakást keresek. Aián-latokat a kiadóhivatal továbbít. a-1499-f

Eladó 15/30 HP Cor-mick traktor, 8-as Gaz-dasági golyós cséplő, gyári elevátor, 3 vasú Oliver traktor eke. La-katos János, Gombos. a-1475-f

Eladó 26—40 HP Ca-se traktor, hatos Ma-gyar Állami cséplővel, 12—20 HP Case né-gyes Hofherr cséplő-vel, egy nyolcas Elő-ső Magyar cséplő külön. Sóta János, Bácsker-tes. a-1500-f

Prima baranyai bor-husvéri ünnepekre, 5 literenként 1,90 pengő-ért kapható Mussolini ut 6 szám alatt. Ven-déglősöknek napvban 3000/4000 literre 1,40 pengő. a-1498

Keresek 3—5 szo-bás lakást és egy szá-raz házat megvételre. Ajánlatokat: Maximo-vits üzlete, Zombor, Szt. György tér. a-1497-f

Tánciskolai értesítés! A tavaszi táncanfolyam április 11-én kez-dődik Peczárszky Ka-talin táncintézetében a volt Llovdy helyisé-gében. Husvét vasárnap-ján és hétfőjén össz-tánc d. u. 4-től és este 8-tól. Világposta, szén-ségverseny stb. a-1501-f